

Fiche 7: Richtlijn betreffende wijziging Vierde en Zevende richtlijn vennootschapsrecht

Titel:

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen en de geconsolideerde jaarrekening (wijziging Vierde en Zevende richtlijn vennootschapsrecht)

Datum Raadsdocument: 3 november 2004
Nr Raadsdocument: 14119/04
Nr. Commissiedocument: COM (2004) 725 final
Eerstverantwoordelijk ministerie: Justitie i.o.m. FIN, EZ

Behandelingstraject in Brussel: Raadswerkgroep vennootschapsrecht, Raad voor Concurrentievermogen

Achtergrond, korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

Het voorstel betreft een wijziging van de Vierde en de Zevende richtlijn vennootschapsrecht die regels bevatten voor respectievelijk de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening. Het doel van de wijziging is het vergroten van het vertrouwen in de financiële verslaggeving van bedrijven in de EU en ervoor te zorgen dat aandeelhouders en andere belanghebbenden kunnen beschikken over betrouwbare, complete en gemakkelijk toegankelijke informatie. Het voorstel regelt vier hoofdonderwerpen:

1. de collectieve verantwoordelijkheid van het bestuur en de commissarissen voor de financiële verslaggeving en de aansprakelijkheid voor onjuistheden daaromtrent;
2. het vergroten van de transparantie ten aanzien van:
 - a. instrumenten die thans niet in de jaarrekening tot uitdrukking komen, maar wel van invloed zijn op de financiële positie van de vennootschap (zgn. off-balance arrangements, bijv. een special purpose entity);
 - b. transacties met partijen die op enige wijze gelieerd zijn aan de vennootschap (zgn. related party transactions, bijv. bestuurders of hun familieleden);Op grond van de IAS (International Accounting Standards) gelden dergelijke verplichtingen al voor beursvennootschappen. Het huidige voorstel wil de verplichtingen ook opleggen aan niet-beursgenoteerde vennootschappen;
3. een verplichting voor beursgenoteerde ondernemingen tot het opnemen van een verklaring in het jaarverslag omtrent corporate governance (de toepassing van een corporate governance code, informatie die samenhangt met de richtlijn overnamebiedingen, een beschrijving van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, de werkwijze en bevoegdheden van de algemene vergadering van aandeelhouders en de samenstelling en werkwijze van het bestuur en haar comités);
4. een verplichting voor ondernemingen met een geconsolideerde jaarrekening om informatie te verschaffen omtrent de interne risicobeheersings- en controlesystemen in verband met de consolidatie.

Rechtsbasis van het voorstel: Artikel 44 lid 1 EG

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: Co-decisie

Instelling nieuw Comitologie-comité: n.v.t.

Subsidiariteit en proportionaliteit:

Subsidiariteit: twijfelachtig. De transparantieverplichtingen kunnen ook op het niveau van de lidstaten worden ingevoerd. De IAS-verordening (nr. 1606/2002 van 19 juli 2002) staat de lidstaten reeds toe om de toepassing van de IAS ook voor te schrijven of toe te staan voor niet-beursgenoteerde vennootschappen. De Commissie heeft niet onderbouwd waarom thans voor bepaalde IAS-regels een

communautaire verplichting noodzakelijk zou zijn. Ten aanzien van de corporate governance verklaring geldt dat een aantal informatieverplichtingen uit het voorstel lijkt te overlappen met nationale corporate governance codes (bijv. de informatieverplichting omtrent interne risicobeheersings- en controlesystemen). Regels omtrent de toepassing van een corporate governance code kunnen ook op nationaal niveau worden vastgesteld. Ten aanzien van de aansprakelijkheid van bestuurders en commissarissen en de sanctionering van niet-naleving van de jaarrekeningverplichtingen laat het voorstel de uitwerking van die regels terecht over aan de lidstaten.

Proportionaliteit: twijfelachtig Een richtlijn is het geëigende middel om richtlijnen te wijzigen. Wel gaat het voorstel mogelijk verder dan noodzakelijk. De Commissie onderbouwt namelijk niet waarom de transparantieverplichtingen voor “off-balance arrangements” en “related party transactions” ook (verplicht) zouden moeten gelden voor niet-beursgenoteerde ondernemingen. Verder valt op dat het voorstel een aantal verplichtingen bevat die lijken te overlappen met andere regels (richtlijn overnamebiedingen, nationale corporate governance codes). Voorkomen moet worden dat het bedrijfsleven hierdoor onnodig wordt belast.

Consequenties voor de EU-begroting: Geen.

Financiële, personele en administratieve consequenties voor de rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger: Het voorstel leidt tot extra administratieve lasten voor het bedrijfsleven in de vorm van een uitbreiding van de jaarrekeningverplichtingen. Op basis van de huidige informatie kan de onderstaande eerste inschatting van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven worden gemaakt.

- Opnemen van off-balance arrangements en transacties met gerelateerde partijen in de toelichting op de jaarrekening: deze verplichting geldt in het voorstel voor alle jaarrekeningplichtige ondernemingen met uitzondering van de categorie kleine ondernemingen (totaal circa 10.000 bedrijven). Lang niet alle bedrijven zullen deze instrumenten of transacties hebben. Er is zekerheidshalve uitgegaan van de schatting dat de helft van de bedrijven het zal moeten uitvoeren.
Schatting: 5000 bedrijven x 4 uur (gemiddeld) x € 100

- Opnemen corporate governance statement in het jaarverslag. Dit geldt in het voorstel voor beursgenoteerde vennootschappen (ca. 200). De verplichting om in het jaarverslag te verwijzen naar een code en uit te leggen of en in hoeverre men de code toepast, zal voor Nederlandse beursvennootschappen al gaan gelden als gevolg van de wettelijke verankering van de Code Tabaksblat. Deze verplichtingen zijn daarom hier niet meegenomen. Hetzelfde geldt voor de informatie omtrent de richtlijn overnamebiedingen. Dit wordt meegenomen bij de implementatiewetgeving behorende bij die richtlijn. Wel meegenomen zijn de overige corporate governance verplichtingen in het voorstel: een vermelding van de vindplaats van de toegepaste code, informatie over het functioneren van de aandeelhoudersvergadering en over de samenstelling van het bestuur en de interne risicobeheersings- en controlesystemen.
Schatting: 200 bedrijven x 10 uur x € 100

- Voor alle ondernemingen met een geconsolideerde jaarrekening geldt de verplichting om informatie te publiceren over de interne risicobeheersings- en controle systemen in verband met de consolidatie. Beursgenoteerde vennootschappen dienen deze informatie op te nemen in het hiervoor genoemde corporate governance statement. Het aantal ondernemingen met een geconsolideerde jaarrekening is onbekend. Daarom is uitgegaan van een schatting.
Schatting: 10.000 bedrijven x 4 uur x € 100

Inschatting totale administratieve lasten voor het bedrijfsleven: € 6,2 miljoen per jaar.

Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving/beleid, (informatie over het inschakelen van nationale agentschappen / zelfstandige bestuursorganen e.d., implementatie en uitvoering, notificatie en handhaving en/of sanctionering): n.v.t.

Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen) dan wel voorgestelde datum inwerking treding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid: 31 december 2006. Haalbaarheid is afhankelijk van het tijdstip van totstandkoming van de richtlijn. Een implementatietermijn van 2 jaar is haalbaar.

Consequenties voor ontwikkelingslanden: Geen.

Nederlandse belangen en eerste algemene standpuntbepaling:

Nederland staat vooralsnog kritisch tegenover de voorgestelde communautaire regelgeving. Het betreft regels die ook op nationaal niveau kunnen worden vastgesteld en bovendien gedeeltelijk lijken te overlappen met andere regels (richtlijn overnamebiedingen en nationale corporate governance codes). Ten aanzien van de transparantieplichtingen omtrent verbonden partijen en off balance sheet arrangements zal Nederland de Commissie vragen aan te tonen dat er momenteel bij niet-beursgenoteerde ondernemingen substantiële problemen bestaan ten aanzien van de verslaggeving rond verbonden partijen en off balance sheet arrangements die de regels kunnen rechtvaardigen. Uitgangspunt zou moeten zijn dat overbodige regelgeving vermeden wordt, evenals regelgeving die administratieve lasten meebrengt die niet opwegen tegen het daarmee beoogde doel.

Nederland staat in beginsel positief ten aanzien van de regeling voor verantwoordelijkheid voor de financiële verslaggeving van bestuurders en commissarissen en hun aansprakelijkheid voor onjuistheden daaromtrent. Het voorstel sluit op dit punt aan bij het geldende Nederlandse vennootschapsrecht.

De verplichting voor beursgenoteerde vennootschappen om informatie over de toepassing van een corporate governance code op te nemen in het jaarverslag sluit aan bij de voorgenomen verankering van de Code Tabaksblat in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Ook hier geldt derhalve dat de noodzaak van aanvullende regelgeving op communautair niveau vooralsnog twijfelachtig is. Nederland is er nog niet van overtuigd dat er naast informatie over de toepassing van een code nog aanvullende informatieplichtingen noodzakelijk zijn (onder andere een vermelding waar de code is gepubliceerd, informatie die samenhangt met de richtlijn overnamebiedingen (2004/25/EG) en informatie over interne risicobeheersings- en controlesystemen en de samenstelling van het bestuur). Mede omdat deze informatie al deels wordt voorgeschreven in nationale corporate governance codes, zal de Commissie de noodzaak van communautaire regelgeving nader moeten onderbouwen. Ook hier geldt het uitgangspunt dat onnodige administratieve lasten moeten worden vermeden.